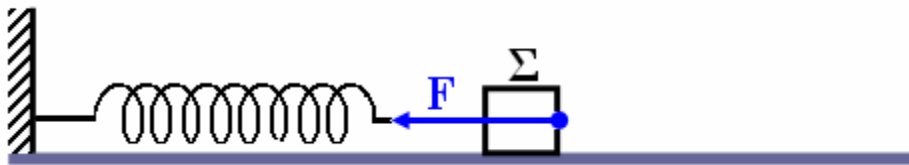

Τρεις ασκήσεις με το ίδιο σχήμα, ίδιο ζητούμενο...

- i) Πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο βρίσκεται ακίνητο σώμα Σ . Το σώμα Σ είναι σταθερά συνδεδεμένο με οριζόντιο ιδανικό ελατήριο σταθεράς $K=100 \text{ N/m}$. Η άλλη άκρη του ελατηρίου είναι στερεωμένη σε ακλόνητο κατακόρυφο στήριγμα, όπως φαίνεται στο σχήμα. Ασκούμε στο σώμα σταθερή οριζόντια δύναμη, μέτρου $F=10 \text{ N}$, και συμπιέζουμε το ελατήριο. Όταν συμπιέσουμε το ελατήριο κατά $\Delta \ell = 5 \text{ cm}$ σταματάμε να ασκούμε την δύναμη F και αφήνουμε το σώμα Σ να ταλαντωθεί ελεύθερα.

Να προσδιορίσετε το πλάτος της ταλάντωσης του Σ

- ii) Πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο βρίσκεται ακίνητο σώμα Σ . Το σώμα Σ είναι σταθερά συνδεδεμένο με οριζόντιο ιδανικό ελατήριο σταθεράς $K=20 \text{ N/m}$. Η άλλη άκρη του ελατηρίου είναι στερεωμένη σε ακλόνητο κατακόρυφο στήριγμα, όπως φαίνεται στο σχήμα.. Το ελατήριο στη αρχική θέση ισορροπίας του Σ είναι στο φυσικό του μήκος. Κάποια χρονική στιγμή αρχίζει να ενεργεί στο Σ σταθερή οριζόντια δύναμη $F=8 \text{ N}$ προς τα αριστερά.

Να προσδιορίσετε το πλάτος της ταλάντωσης του Σ .

- iii) Πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο βρίσκεται ακίνητο σώμα Σ μάζας $m=2 \text{ Kg}$. Το σώμα Σ είναι σταθερά συνδεδεμένο με οριζόντιο ιδανικό ελατήριο σταθεράς $K=32 \text{ N/m}$. Η άλλη άκρη του ελατηρίου είναι στερεωμένη σε ακλόνητο κατακόρυφο στήριγμα, όπως φαίνεται στο σχήμα. Την χρονική στιγμή $t_0=0$ αρχίζουμε να ασκούμε στο σώμα Σ οριζόντια δύναμη F οπότε το σώμα αποκτά σταθερή επιτάχυνση, μέτρου $a=1,8 \text{ m/s}^2$. Την χρονική στιγμή $t_1=\frac{2}{3} \text{ s}$ σταματάμε να ασκούμε τη δύναμη F οπότε το Σ αρχίζει να ταλαντώνεται.

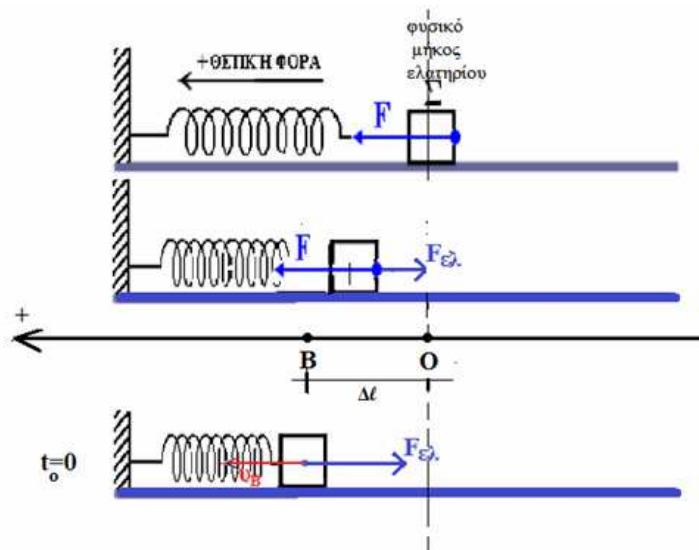
Να προσδιορίσετε το πλάτος της ταλάντωσης του Σ .

Απαντήσεις:

- i) Αρχικά, όσο ενεργεί η δύναμη F :

$$\Sigma F = F - F_{\text{ελ}} \Rightarrow \Sigma F = F - kx$$

Το Σ επιταχύνεται (με επιτάχυνση που το μέτρο της διαρκώς μειώνεται).

Μόλις πάψει να ενεργεί η δύναμη F στο Σ ασκείται μόνο η δύναμη του ελατηρίου. Το Σ αρχίζει να εκτελεί αρμονική ταλάντωση γύρω από τη θέση O , όπου το ελατήριο έχει το φυσικό του μήκος. Η σταθερά της ταλάντωσης είναι ίση με την σταθερά του ελατηρίου ($D=K$)

Το έργο της δύναμης F εκφράζει το ποσό της ενέργειας που μεταβιβάστηκε στον ταλαντωτή, δηλαδή είναι ίσο με την ενέργεια της ταλάντωσης:

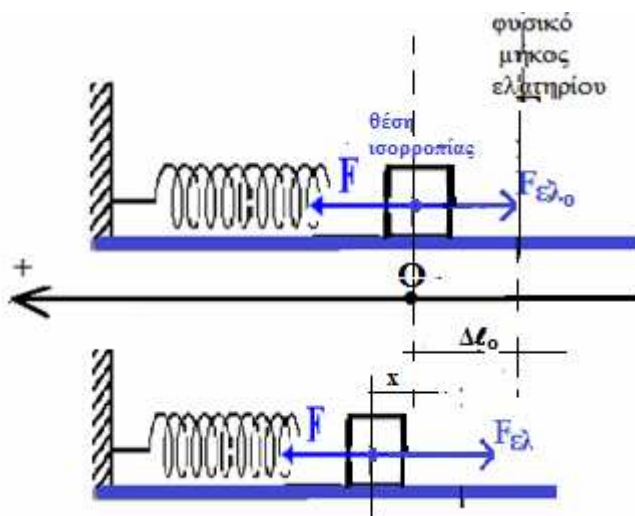
$$W_F = \frac{1}{2} K \cdot A^2 \Rightarrow$$

$$F \cdot \Delta \ell = \frac{1}{2} K \cdot A^2 \Rightarrow$$

$$A = \sqrt{\frac{2F \Delta \ell}{K}}$$

Και με αντικατάσταση (SI) : **A= 0.1m**

ii) Κατά την διάρκεια της κίνησης του στο Σ ασκούνται δύο δυνάμεις (η δύναμη F και η δύναμη του ελατηρίου).

Στο σημείο O $\Sigma F=0 \Rightarrow$

$$F - F_{ελ} = 0 \Rightarrow$$

$$F - K \cdot \Delta \ell_o = 0 \quad (1)$$

$$\text{Άρα } \Delta \ell_o = \frac{F}{K} \quad \text{ή (SI)} \quad \Delta \ell_o = 0,4 \text{ m}$$

Σε τυχαία απομάκρυνση x :

$$\Sigma F = F - F_{ελ} \Rightarrow \Sigma F = F - K(\Delta \ell_o + x) \xrightarrow{(1)} \Sigma F = -K \cdot x$$

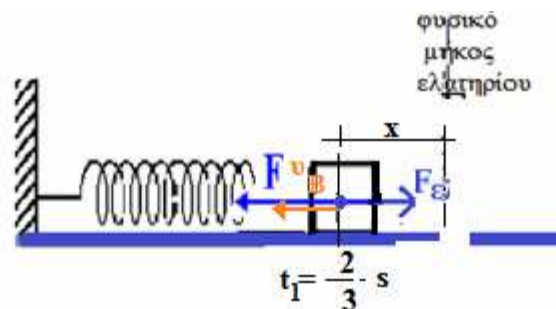
Άρα το σύστημα εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση γύρω από το σημείο O (δηλαδή όταν το ελατήριο είναι συσπειρωμένο κατά $\Delta \ell_o$) και με σταθερά επαναφοράς $D=K$

Την χρονική στιγμή που αρχίζει να ενεργεί η F , το σώμα έχει ταχύτητα $v=0$. Άρα η θέση αυτή είναι ακραία θέση της ταλάντωσης και επειδή είναι και θέση όπου το ελατήριο είναι στο φυσικό του μήκος του:

$$A = \Delta \ell_o$$

$$\text{Δηλαδή } \underline{\underline{A=0,4 \text{ m}}}$$

iii) Αρχικά, όταν ασκείται η F το σώμα Σ εκτελεί ευθύγραμμη ομαλά επιταχυνόμενη κίνηση, χωρίς αρχική ταχύτητα. Τη χρονική στιγμή $t_1 = \frac{2}{3} \text{ s}$ θα έχει αποκτήσει ταχύτητα $v_B = a \cdot t_1$, δηλαδή $v_B = 1,2 \text{ m/s}$ και θα έχει μετατοπιστεί κατά $x = \frac{1}{2} a t_1^2$ δηλαδή $x = 0,4 \text{ m}$

Μόλις πάψει να ενεργεί η F το σώμα εκτελεί απλή αρμονική ταλάντωση γύρω από τη θέση που το ελατήριο είναι στο φυσικό του μήκος.

Από αρχή διατήρησης ενέργειας για την ταλάντωση:

$$\frac{1}{2} m v_B^2 + \frac{1}{2} K x^2 = \frac{1}{2} K A^2 \Rightarrow A = \sqrt{x^2 + \frac{m}{k} v_B^2}$$

Και με αντικατάσταση στο (SI): $\underline{\underline{A=0,5 \text{ m}}}$

Υλικό Φυσικής - Χημείας.

Επειδή το να μοιράζεσαι πράγματα, είναι καλό για όλους...

Επιμέλεια

Παναγιώτης Χαλκιαδάκης